

ODA VE BORSALARIN MAHİYET KODLARI ÖZEL (2 VEYA 4) OLARAK BELİRLENDİ

ÖZET

5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 28 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında kamu idaresi olarak değerlendirilmeyen oda ve borsaların devamlı işyeri ise "2" ve geçici işyeri ise "4" mahiyet kodu verilerek tescil edilmesi gerektiği belirtilmiştir. SGK tarafından, daha önce tescil edilmiş olan mevcut işyeri dosyalarının mahiyet kodları yanlış belirlenmişse yani devamlı nitelikteki işyerlerine "1" geçici işyerine "3" mahiyet kodu verilmişse söz konusu mahiyet kodlarının "2" ve "4" olarak değiştirilmesi gerektiği açıklanmıştır.

ODA VE BORSALARIN MAHİYET KODLARI

5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında,

“Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar.”

Hükmü yer almaktadır.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 28 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi 18.8.2021 tarihli ve 31572 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 6 ncı maddesiyle değiştirilmiş olup;

"Mahiyet kodu; yapılan işin özel veya kamu sektörüne ait daimi veya geçici olduğunu belirtmeye yönelik olup tek hane rakamdan ibarettir. Özel sektöre ait devamlı işyerlerine, '2' ve özel sektöre ait geçici işyerlerine '4' mahiyet kodu verilir. 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri ve yukarıda belirtilenlerin ödenmiş sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmeler, özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumlarına ait devamlı işyerlerine '1', geçici işyerlerine '3' mahiyet kodu verilir." hükmü düzenlenmiştir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 135 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir." hükmü ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kamu tüzel kişiliğini haiz oldukları ve kanunla kurulacakları öngörülmektedir.

5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun;

"Amaç" başlıklı 1 inci maddesinde; "Bu Kanunun amacı; ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları, ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kuruluş ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemektir."

"Odalar" başlıklı 4 üncü maddesinde; "Odalar; üyelerinin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, mensuplarının birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslekî disiplin, ahlâk ve dayanışmayı korumak ve bu Kanunda yazılı hizmetler ile mevzuatla odalara verilen görevleri yerine getirmek amacıyla kurulan, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır."

"Oda, borsa ve Birlik personeli" başlıklı 73 üncü maddesinde, "Oda, borsa, Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilenler bu Kanunda yer alan hükümler dışında 4857 sayılı İş Kanununa tâbidir."

Hükümleri yer almaktadır.

31.05.2018 tarihli ve 5147178 sayılı SGK Hukuk Müşavirliği mütalaasında, her ne kadar Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 135 nci maddesi ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 4 üncü maddesinde yer alan düzenlemeler gereğince ticaret ve sanayi odaları, kanunla kurulan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yer almakta ise kamu idaresi olarak değerlendirilemeyeceği, belirtilmiştir.

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 06.03.2018 tarihli ve 1958 sayılı yazısında ise, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 135 inci maddesine göre teşekkül eden kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kurum veya kuruluşlar arasında yer verilmediği ve söz konusu ticaret ve sanayi odalarının gelirlerini düzenleyen 5174 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinde bu odalara merkezi yönetim bütçesinden yardım yapılmasının öngörülmediği dikkate alındığında, Sivas Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığının 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına girmediği, değerlendirilmiştir.

Bu nedenlerden dolayı; 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 28 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında kamu idaresi olarak değerlendirilmeyen oda ve borsaların devamlı işyeri ise "2" ve geçici işyeri ise "4" mahiyet kodu verilerek tescil edilmesi gerektiği belirtilmiştir. SGK tarafından, daha önce tescil edilmiş olan mevcut işyeri dosyalarının mahiyet kodları yanlış belirlenmişse yani devamlı nitelikteki işyerlerine "1" geçici işyerine "3" mahiyet kodu verilmişse söz konusu mahiyet kodlarının "2" ve "4" olarak değiştirilmesi gerektiği açıklanmıştır.

Saygılarımızla...

["Oda ve Borsaların Mahiyet Kodları" 25.03.2022 tarihli 42679273 sayılı SGK Genel Yazısı...>>>](#)